[2022] 19 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 977

ਬੀਬੀਆਰ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ

ਬਨਾਮ

ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਗਲਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ

(2022 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4130-4131)

ਮਈ 18, 2022

[ਅਜੈ ਰਸਤੋਗੀ ਅਤੇ ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996: ਧਾਰਾ 20 - ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸਥਾਨ - ਕੀ ਨਵੇਂ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਨਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਟ ਬਦਲ ਜਾਵੇਗੀ - ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਪੰਚਕੂਲਾ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਸਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਹ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਹੋਵੇਗੀ - ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ: ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 20 ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਫਿਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗੀ - ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਸਿਰਫ ਉਦੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਸੀਟ' ਵਜੋਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ - ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ - ਵਿਚੋਲਗੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਸਮੇਤ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ - ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ, ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਲਈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਗਵਾਹਾਂ, ਮਾਹਰਾਂ ਜਾਂ ਸੁਣਨ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਲਈ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਇਸਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ - ਧਾਰਾ 20 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਸੀਟ' ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਸਥਾਨ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਤੋਂ ਐਸ.20 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਨ ਬਦਲਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996: ਧਾਰਾ 42 – ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦੇਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 42 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੈ - ਹੋਲਡ: ਧਾਰਾ 42 ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕੇਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਧਿਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਆਯੋਜਿਤ: 1.1 ਧਾਰਾ 20 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚੋਲਗੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਵਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਸੀਟ' ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦਾ 'ਸਥਾਨ' ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਸੀਟ' ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 25] [993-ਬੀ-ਸੀ]

1.2 ਧਾਰਾ 20 ਦੀ 1.2 ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 26] [993-ਡੀ-ਈ]

1.3 ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਸਥਾਨ, ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਧਿਰਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28] [994-ਐੱਫ-ਜੀ]

1.4 ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 34 ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪੰਚਕੂਲਾ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਟ ਪੰਚਕੂਲਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ। [ਪੈਰਾ 32] [997-ਸੀ]

ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਠੇਕੇਦਾਰ (2015) 1 **ਐਸਸੀਸੀ** 32: [2014] 10 **ਐਸਸੀਆਰ** 426; *ਭਾਰਤੀ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਕੈਸਰ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਇੰਕ* (2012) 9 **ਐਸਸੀਸੀ** 552 *ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ ਜੇਵੀ ਬਨਾਮ ਐਨਐਚਪੀਸੀ ਲਿਮਟਿਡ* (2020) 4 **ਐਸਸੀਸੀ** 224 : [2019] 17 **ਐਸਸੀਆਰ** 742 - **ਭਰੋਸੇ।**

ਇੰਡਸ ਮੋਬਾਈਲ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਡਾਟਾਵਿੰਡ ਇਨੇਵੇਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਓਆਰਐਸ। **(2017) 7 ਐਸਸੀਸੀ 678: [2017] 4 ਐਸਸੀਆਰ 744;** *ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਰਿਵਰ ਪੈਲੇਟਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਾਮਾਚੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ* **(2020) 5 ਐਸਸੀਸੀ 462: [2019] 9 ਐਸਸੀਆਰ 1140;** *ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਹਾਰਡੀ ਐਕਸਪਲੋਰੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ (ਇੰਡੀਆ) ਇੰਕ* **(2019) 13 ਐਸਸੀਸੀ 472: [2018] 13 ਐਸਸੀਆਰ 379;** *ਸ਼ਸ਼ੋਆ ਬਨਾਮ ਸ਼ਾਸ਼ੋਆ ਬਨਾਮ। ਸ਼ਰਮਾ* **(2009) ਈਡਬਲਯੂਐਚਸੀ 957 (ਕਾਮ),: [2017] 7 ਐਸਸੀਆਰ 442;** *ਆਈਨੇਕਸ ਰੀਨਿਊਏਬਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜੈਸ਼ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ* **(2019) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 2036: [2021] 7 ਸਕੇਲ 736** ਅਤੇ *ਐਂਟ੍ਰਿਕਸ ਕਾਰਪੋਰੇਨ. ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਦੇਵਾਸ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ,* **2007 ਈਡਬਲਯੂਸੀਏ ਸੀਵ 1282 (ਸੀਏ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।**

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[2014] 10 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 426	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ**	**ਪੈਰਾ 12**
(2017) 7 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 678	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 20**
[2019] 9 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 1140	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 20**
(2012) 9 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 552	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ**	**ਪੈਰਾ 15**
[2018] 13 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 379	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 22**
[2019] 17 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 742	**'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ**	**ਪੈਰਾ 17**
[2017] 7 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 442	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 32**
[2021] 7 ਸਕੇਲ 736	**ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ**	**ਪੈਰਾ 24**

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 4130 4131 2022.

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 14.10.2019 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2017 ਦੇ ਐਫ.ਏ.ਓ. ਨੰਬਰ 317 ਅਤੇ 2019 ਦੇ ਆਰ.ਏ. - ਸੀ.ਆਰ. ਨੰਬਰ 173 ਵਿੱਚ ਮਿਤੀ 08.11.2019 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਜਯੰਤ ਭੂਸ਼ਣ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਤੁਸ਼ਾਰ ਭੂਸ਼ਣ, ਅਮਰਤਿਆ ਭੂਸ਼ਣ, ਕੇਤਨ ਪਾਲ, ਅਸ਼ਵਿਨ ਕੁਮਾਰ ਨਾਇਰ, ਯੁਗੰਧਰਾ ਪਵਾਰ ਝਾਅ, ਕੁਨਾਲ ਵਰਮਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਰਿਤਿਨ ਰਾਏ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਅਨਿਰੁਧ ਵਧਵਾ, ਸ਼ਿਵਮ ਸਿੰਘ, ਰਿਤਿਕਾ ਸਿਨਹਾ, ਤਾਹਿਰਾ ਕਠਪਾਲੀਆ, ਭਾਰਘਵ ਥਾਲੀ, ਅਨੁਸ਼ਕਾ ਪਾਂਡੇ, ਜੈਦੀਪ ਖੰਨਾ, ਹਮਜ਼ਾ ਤਾਰਿਕ, ਗੋਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਡਾ.

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਿਸ ਨੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ?

ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.

ਛੁੱਟੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਗਈ।

2. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿਚ ਜੋ ਸੰਖੇਪ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਮੁੱਦਾ ਉੱਠਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਕ ਨਵੇਂ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਾਰਨ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਨਾਲ 'ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਟ' ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪੰਚਕੂਲਾ ਤੋਂ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਗ੍ਹਾ ਹੈ?

3. ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਈਏ, ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਤੱਥ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ. ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਬੀਬੀਆਰ (ਇੰਡੀਆ) ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਐਸਪੀ ਸਿੰਗਲਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ 30 ਜੂਨ 2011 ਨੂੰ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬਸੋਲੀ ਵਿਖੇ ਰਾਵੀ ਨਦੀ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾ ਰਹੇ 592 ਮੀਟਰ ਲੰਬੇ ਕੇਬਲ ਸਟੇਅ ਬ੍ਰਿਜ ਲਈ ਕੇਬਲ ਅਵਾਰਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ, ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਤਣਾਅ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ। ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ 30 ਜੂਨ 2011 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਰਾਦੇ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਇਕੋ ਵਿਚੋਲੇ ਦੁਆਰਾ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਇਕ ਵਿਚੋਲਗੀ ਧਾਰਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ

ਜਿੱਥੇ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅੰਤਿਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਅਤੇ ਉਪ-ਠੇਕੇਦਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਬ-ਕੰਟਰੈਕਟ 'ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿਓ। ਪਹਿਲੀ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਗਲਾ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਇਕਲੌਤੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੁਆਰਾ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਇਹ ਇਰਾਦਾ ਪੱਤਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੋ ਮੂਲ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਮੂਲ ਫਰਜ਼ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿਓ, ਜੋ ਕੰਮ ਲਈ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਤੁਹਾਡੇ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਸਮੀ ਸਮਝੌਤੇ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ।

4. ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਧਾਰਾ ਚੁੱਪ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ. ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਅਤੇ ਇਰਾਦਾ ਪੱਤਰ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪੰਚਕੂਲਾ ਵਿਖੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਦਫਤਰ ਵੀ ਪੰਚਕੂਲਾ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਦਫਤਰ ਬੈਂਗਲੁਰੂ, ਕਰਨਾਟਕ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ।

---

[1] ਸ੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਟੀ.ਐਸ.

[2] ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਐਨ.ਸੀ. ਜੈਨ

5. ਜਦੋਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਵਿਵਾਦ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਐਨਸੀ ਜੈਨ ਨੂੰ ਇਕਲੌਤਾ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 5 ਅਗਸਤ, 2014 ਨੂੰ ਹੋਈ ਪਹਿਲੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਐਚ. ਨੰ. 292, ਸੈਕਟਰ -6, ਪੰਚਕੂਲਾ, ਹਰਿਆਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਨੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 16 ਦਸੰਬਰ, 2014 ਨੂੰ H.No 52, ਸੈਕਟਰ-8ਏ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੋਈ, ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਦਲੀਲਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ 22 ਫਰਵਰੀ, 2015 ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। 29 ਮਈ 2015 ਨੂੰ ਹੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਐਨਸੀ ਜੈਨ ਨੇ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਹ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਬੇਨਤੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ।

6. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸ਼੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਟੀਐਸ ਦੋਆਬੀਆ ਨੇ ਇਕਲੌਤੇ ਵਿਚੋਲੇ ਵਜੋਂ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਿਆ ਅਤੇ 30 ਜੂਨ 2015 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਦਿੱਲੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

7. 18 ਜੁਲਾਈ 2015 ਦੇ ਅਗਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਐਨਸੀ ਜੈਨ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜਵਾਬੀ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਨਾਲ ਦਾਅਵਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਬਿਆਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪਿਛਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਹਲਫਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ ਆਪਣੇ ਸਬੂਤ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਸ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਨੂੰ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਵਿਚੋਲੇ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ।

8. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ, ਗਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਉਲਟ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। 22 ਜਨਵਰੀ 2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਨਾਮ 29 ਜਨਵਰੀ, 2016 ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਪਤੇ 'ਤੇ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਭੇਜਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਇਨਾਮ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੀ ਕਾਪੀ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ।

9. ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ 'ਤੇ 29 ਜਨਵਰੀ, 2016 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਤਹਿਤ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ 15% ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੇ ਨਾਲ 3,35,86,577/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

10. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ 7 ਮਈ, 2016 ਨੂੰ ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕੰਸੀਲੀਏਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996[4] ਦੀ ਧਾਰਾ 9[3] ਤਹਿਤ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 28 ਅਪ੍ਰੈਲ 2016 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 24[5]ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ,

---

[3] **9. ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਅ, ਆਦਿ।**

(1) ਕੋਈ ਧਿਰ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਪਰ ਧਾਰਾ 36 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ-

(i) ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨਾਬਾਲਗ ਜਾਂ ਅਸਥਿਰ ਦਿਮਾਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ; ਜਾਂ

(ii) ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਅ ਲਈ, ਅਰਥਾਤ:-

(ਏ) ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਸਤੂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ, ਅੰਤਰਿਮ ਹਿਰਾਸਤ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਜੋ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਹੈ;

(ਬੀ) ਵਿਚੋਲਗੀ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨਾ;

(ਸੀ) ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ, ਸੰਭਾਲ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਜੋ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਹੈ, ਜਾਂ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਾਲੀ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਨਮੂਨੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਨਾ, ਜਾਂ ਅਜ਼ਮਾਇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਯੋਗ, ਜੋ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਂ ਸਬੂਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਢੁਕਵੇਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ;

(ਡੀ) ਅੰਤਰਿਮ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਰਿਸੀਵਰ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ;

(ਈ) ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਅ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਉਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ।(ਈ) ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਹੋਰ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਅ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਜਾਪਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਉਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਵੇਗੀ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ।

(2) ਜਿੱਥੇ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਅ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 90 ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਏਗੀ।

(3) ਇੱਕ ਵਾਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦਾ ਗਠਨ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਕਿਸੇ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜੋ ਧਾਰਾ 17 ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਸਕਦੇ।

[4] ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, "ਐਕਟ"

[5] **34. ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ।**

(1) ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਸਿਰਫ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(2) ਕਿਸੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੇਵਲ ਤਾਂ ਹੀ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ-

(ਏ) ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ-

(i) ਕੋਈ ਪਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਅਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਾਂ

(ii) ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਮਝੌਤਾ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਅਧੀਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਾਂ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ; ਜਾਂ

(iii) ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਉਚਿਤ ਨੋਟਿਸ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਾਂ ਉਹ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ; ਜਾਂ

(iv) ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਟ' ਦਾ ਸਵਾਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਉਚਿਤ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ, ਜੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਅਵਾਰਡ ਦਾ ਸਿਰਫ ਉਹ ਹਿੱਸਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(v) ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਜਾਂ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਬਣਤਰ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸਮਝੌਤਾ ਇਸ ਭਾਗ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਤੋਂ ਧਿਰਾਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ, ਜਾਂ, ਅਜਿਹੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਇਸ ਭਾਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਸਨ; ਜਾਂ

(**ਬੀ**) ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ-

(i) ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਾਂ

(ii) ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ 1.- ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਜੇ,

(i) ਇਨਾਮ ਬਣਾਉਣਾ ਧੋਖਾਧੜੀ ਜਾਂ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਜਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 75 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 81 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ; ਜਾਂ

(ii) ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ; ਜਾਂ

(iii) ਇਹ ਨੈਤਿਕਤਾ ਜਾਂ ਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਵਿਆਖਿਆ 2. - ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਇਹ ਟੈਸਟ ਕਿ ਕੀ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(2ਏ) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਵਿਚੋਲਗੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨਾਮ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੇਟੈਂਟ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੁਆਰਾ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਨਾਮ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਮੁੜ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(3) ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਾਂ, ਜੇ ਧਾਰਾ 33 ਅਧੀਨ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਉਸ ਤਾਰੀਖ ਤੋਂ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਸ ਬੇਨਤੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ: ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਉਕਤ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਇਹ ਤੀਹ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਹੋਰ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਹੀਂ।

(4) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਅਦਾਲਤ, ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੁਬਾਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹੋਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੀ ਰਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਆਰਬਿਟਰਲ ਅਵਾਰਡ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ

(5) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਕਿਸੇ ਧਿਰ ਵੱਲੋਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਅਗਾਊਂ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਵੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਲੋੜ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਾ ਹੈ।

(6) ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇੱਕ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

11. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਤਹਿਤ ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੇ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ 14 ਦਸੰਬਰ, 2016 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਕੋਲ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਸੀ। ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਅਗਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

12. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ 14 ਅਕਤੂਬਰ 2019 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਬਾਰੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਵਿਚੋਲੇ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਟੀਐਸ ਦੋਆਬੀਆ ਨੇ 30 ਜੂਨ 2015 ਦੇ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ***ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਐਸੋਸੀਏਟਿਡ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ*** [6] ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਚਕੂਲਾ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਕੇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸਮੀਖਿਆ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ੮ ਨਵੰਬਰ ੨੦੧੯ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

13. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। 9 ਜਨਵਰੀ 2020 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

14. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (1) (ਈ), ਜੋ 'ਅਦਾਲਤ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ; 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ' ਬਾਰੇ ਧਾਰਾ 20; ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੈਕਸ਼ਨ 42 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੋ:

"2. ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ।—(1) ਇਸ ਭਾਗ ਵਿੱਚ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਾ ਹੋਵੇ,

xx xx xx

(ਈ) "ਅਦਾਲਤ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ- (i) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਵਿਚੋਲਗੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ, ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਆਮ ਮੂਲ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ, ਜਾਂ ਛੋਟੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਹੇਠਲੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ;

xx xx xx

---

[6] (2015) 1 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 32

"20. (1) ਧਿਰਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਲਈ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ 'ਤੇ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

(3) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਜਾਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਲਈ, ਗਵਾਹਾਂ, ਮਾਹਰਾਂ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਲਈ, ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

XX XX XX

42. ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ- ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਇਸ ਭਾਗ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਕੱਲੀ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਉਸ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

15. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ਈ) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਅਦਾਲਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਈ ਸੀ। ***ਭਾਰਤੀ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਕੰਪਨੀ ਬਨਾਮ ਕੈਸਰ ਐਲੂਮੀਨੀਅਮ ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਇੰਕ,***[7] ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ 'ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਟ' ਅਤੇ 'ਸਥਾਨ' ਵਿਚਲੇ ਅੰਤਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕਿ 'ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀਟ' ਸ਼ਬਦ ਵਿਚੋਲਗੀ ਵਿਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਸੀਟ' 'ਤੇ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ. ਵਿਚੋਲੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵਧੇਰੇ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਥਾਨਾਂ 'ਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। 'ਅਦਾਲਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (2) ਭਾਗ-1 ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਵਿਚੋਲਗੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (2)8 ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ

---

[7] (2012) 9 ਐਸਸੀਸੀ 552; ਬਾਲਕੋ ਕੇਸ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ.

8 ਹੇਠਾਂ ਪੈਰਾ 20 ਦੇਖੋ। 2016 ਦੇ ਐਕਟ 3 ਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (2) ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨੂੰ 23 ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਤੋਂ ਪਿਛਲੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਏ) ਲਈ 2019 ਦੇ ਐਕਟ 33 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲੀ/ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਹੁਣ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ-

(2) ਇਹ ਭਾਗ ਉੱਥੇ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੈ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਧਾਰਾ 37 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਦੀ ਧਾਰਾ 9, 27 ਅਤੇ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਵਿਚੋਲਗੀ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋਵੇ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਭਾਗ 2 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤਹਿਤ ਲਾਗੂ ਕਰਨਯੋਗ ਅਤੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ।

ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਾ ਦਿਓ ਕਿ ਭਾਗ-1 ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਆਯੋਜਿਤ ਵਿਚੋਲਗੀ 'ਤੇ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ ਜੇਵੀ ਬਨਾਮ ਐਨਐਚਪੀਸੀ ਲਿਮਟਿਡ***[9] ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦ 'ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧੀਨ' ਨੂੰ 'ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ' ਨਾਲ ਉਲਝਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ 'ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ' ਸ਼ਬਦ ਭਾਗ-1 ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਧਾਰਾ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ. ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਰੁਕਾਵਟ ਅਤੇ ਢੁਕਵੇਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ 'ਪਾਰਟੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ 'ਅਦਾਲਤ' ਸ਼ਬਦ, ਜੋ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ' ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਅੰਤ ਵਿਚ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ. ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਉਸਾਰੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਬਣਾ ਦੇਵੇਗੀ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਦੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ: ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਜਿਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ, ਕੁਝ ਮੌਕਿਆਂ 'ਤੇ, ਸਮਝੌਤਾ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਲਈ ਨਿਰਪੱਖ ਹੋਵੇਗਾ. ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਕਿ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਣੀਆਂ ਹਨ/ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਹਨ. ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 'ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ' ਸਥਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਫੋਰਮ, ਭਾਵ, ਜਿੱਥੇ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਸਥਿਤ ਹੈ।

16. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹੋਏ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। 'ਮੁਫਤ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਲਚਕੀਲੇਪਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

---

[9] (2020) 4 ਐਸਸੀਸੀ 224

ਧਿਰਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਬੇਰੋਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ 'ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ' ਸਥਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਹ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਫਿਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਦੁਆਰਾ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਕਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗੀ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਉਦੋਂ ਹੀ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ 'ਸੀਟ' ਵਜੋਂ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ।[10] ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ, ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਸਮੇਤ ਕੇਸ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਸਹਿਮਤ ਨਾ ਹੋਣ, ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ, ਮਾਹਰਾਂ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਧਿਰਾਂ ਦੀ ਰਿਕਾਰਡਿੰਗ, ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ, ਵਸਤੂਆਂ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਆਪਣੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਵਰਗੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲਤ ਵਾਲੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਮਿਲਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

17. ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ***ਬਾਲਕੋ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) 'ਸਥਾਨ' ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਪ ਧਾਰਾ (1) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ 'ਸਥਾਨ' 'ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਟ' ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ, ***ਬਾਲਕੋ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਕੇਸ, ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ***ਸ਼ਾਸ਼ੋਆ ਬਨਾਮ ਫੈਸਲਾ ਸੀ. ਸ਼ਰਮਾ***[11] ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਬਾਰੇ ਸਮਝੌਤਾ ਉਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਊਰੀਅਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਖਿੱਚਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ।[12] ਜਿਹੜੀਆਂ ਧਿਰਾਂ 'ਸੀਟ' ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਜਾਂ ਅੰਤਮ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ, 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਦੀ ਚੋਣ ਇਨਾਮ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਉਪਾਵਾਂ ਲਈ ਇਕ ਫੋਰਮ / ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

18. ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਰੋਕਤ ਸਿਧਾਂਤ ਘਰੇਲੂ ਵਿਚੋਲਗੀ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਪੈਰਾ 38 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

> 38. ਬਾਲਕੋ ਦੇ ਪੈਰਾ 75, 76, 96, 110, 116, 123 ਅਤੇ 194 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲੇਗਾ ਕਿ ਕਿੱਥੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੇ ਸੀਟ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਹੈ।

---

[10] ਧਾਰਾ 20 (2) ਉਦੋਂ ਵੀ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਸੀਟ' ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਥਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

[11] (2009) ਈ. ਡਬਲਿਊ. ਐੱਚ. ਸੀ. 957 (ਕਮਿ.)

[12] ਸੀ. ਬਨਾਮ ਡੀ., 2007 ਈ. ਡਬਲਯੂ. ਸੀ. ਏ. ਸੀ. ਆਈ. ਵੀ. 1282 (ਸੀ. ਏ.) ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ, ਅਜਿਹੀ ਚੋਣ ਫਿਰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਹੁਣ ਸੰਕੇਤ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ "ਸੀਟ" 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਸੀਟ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਫੈਸਲੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਪੈਰਾ 96 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਦਾਹਰਣ ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਪਿਛਲੇ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਹੈ. ਬਾਲਕੋ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, ਜਦੋਂ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ (ਅਤੇ ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਵਿੱਚ ਹੈ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ "ਸੀਟ" ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 20 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 2 (1) (ਈ) ਨਾਲ ਸੁਮੇਲ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ, ਤਾਂ ਜੋ "ਅਦਾਲਤ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ "ਸੀਟ" ਦੀ ਆਪਣੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ।

19. ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫਿਰ ਇਸ ਦਲੀਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ***ਬਾਲਕੋ*** (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਪੈਰਾ 96, ਜੋ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਭਾਵ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਂ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅੰਦਰ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਨਿਪਟਾਰਾ ਫੋਰਮ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ:

40. ਬਾਲਕੋ ਕੇਸ ਦਾ ਪੈਰਾ 96 ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਧਾਰਾ 2 (1) (ਈ), ਜੋ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੇ ਤਹਿਤ "ਅਦਾਲਤ" ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਹੈ, ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮਝਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸੀਟ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜਾ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਕਤ ਪੈਰਾ ਵਿਚ ਦੋ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਦੋ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਸਥਿਤ ਹੈ; ਅਤੇ ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ "ਸੀਟ" ਵਜੋਂ ਨਿਰਪੱਖ ਸਥਾਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਈ, ਤਾਂ ਪੰਜ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਉਦਾਹਰਣ ਨੇ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 37 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲਾਂ ਸਿਰਫ ਸੀਟ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੀਆਂ - ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹੈ - ਜੋ ਕਿ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹਨ, ਜਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਉਦਾਹਰਣ ਫਿਰ ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਭਾਈਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹਨ, ਮੁੰਬਈ ਜਾਂ ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ

ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਹੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਪੈਰਾ ਦਾ ਅਗਲਾ ਵਾਕ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਮਕਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਂਦਾ ਹੈ।

20. ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ***ਇੰਡਸ ਮੋਬਾਈਲ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਡਾਟਾਵਿੰਡ ਇਨੇਵੇਸ਼ਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ***[13] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵਿਆਪਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 (1) (ਈ) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਵਿਧਾਨਕ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ 246 ਵੇਂ ਲਾਅ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, 2014 ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ***ਬਾਲਕੋ*** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਜੋ ਕਿ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਤੋਂ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ 'ਸਥਾਨ' ਨੂੰ 'ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਟ' ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ***ਬ੍ਰਾਹਮਣੀ ਰਿਵਰ ਪੈਲੇਟਸ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਕਾਮਾਚੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ*** ਵਿੱਚ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। 14 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਈ) ਵਿੱਚ ਉਪ-ਧਾਰਾ (ii) 15 ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਸੋਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਿਮ ਉਪਾਅ ਮੰਗੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਘਰੇਲੂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਤੈਅ ਹੋ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਕੱਲੇ ਉਕਤ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਵਿਚੋਲਗੀ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ), ***ਅਤੇ ਇੰਡਸ ਮੋਬਾਈਲ*** (ਸੁਪਰਾ), 16 ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਧਿਰਾਂ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ 'ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਫਿਰ ਇਹ 'ਸੀਟ' 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਵੇਗਾ।

---

[13] (2017) 7 ਐਸਸੀਸੀ 678

[14] (2020) 5 ਐਸਸੀਸੀ 462

[15] (ii) ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਪਾਰਕ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਪਣੇ ਆਮ ਮੂਲ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਜੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਸੀ, ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਜਿਸ ਕੋਲ ਉਸ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਫਰਮਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ;

[16] *ਇੰਡਸ ਮੋਬਾਈਲ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ* ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਹਵਾ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਕਿਸੇ ਸੀਟ ਨੂੰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਫਿਰ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀ "ਸੀਟ" 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗੀ।

21. ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠਿਆ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਟੈਸਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੇਗਾ. ਟੈਸਟ ਸਧਾਰਣ ਹੈ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

> "61. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕਿਸੇ "ਸਥਾਨ" ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਰਜਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵਿਕਲਪਕ ਸਥਾਨ ਨੂੰ "ਸੀਟ" ਵਜੋਂ ਕੋਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਪਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੰਸਥਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਉਲਟ ਇੰਡੀਸ਼ੀਆ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਟੱਲ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸਥਾਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸੀਟ ਹੈ।

ਟੈਸਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ 'ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਸੀਟ' ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜੋ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰੇਗੀ, ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਉਕਤ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।[18] ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ, ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

> "82. ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ "ਸਥਾਨ" ਵਜੋਂ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ "ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈ" ਸ਼ਬਦ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇਗਾ ਕਿ "ਸਥਾਨ" ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ "ਸੀਟ" ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵਧੇਰੇ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਇੱਕ ਇਨਾਮ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਉਲਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ "ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲਾਂ ਨੂੰ ਗਵਾਹਾਂ, ਮਾਹਰਾਂ ਜਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣਾ ਜਾਂ ਰੱਖਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ" ਜਿੱਥੇ ਸਿਰਫ "ਸਥਾਨ" ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਿ ਸਥਾਨ ਅਜਿਹਾ ਹੈ।

---

[17] ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਕੇਸ ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਖੌਤੀ 'ਸੀਟ' ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ 'ਸਥਾਨ' ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਹਿਲੂ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚਿੰਤਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ।

[18] ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਬਾਰੇ ਡਾਇਸੀ ਅਤੇ ਮੌਰਿਸ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਦੇਖੋ, 11ਵਾਂ ਐਡੀਸ਼ਨ।

ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ "ਸੀਟ" ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਮੀਟਿੰਗ ਦਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਥਾਨ ਹੈ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ 'ਤੇ "ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ" ਇਹ ਵੀ ਸੰਕੇਤ ਦੇਣਗੀਆਂ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਗ੍ਹਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸੀਟ ਹੈ. ਇਹ, ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਉਲਟ ਇੰਡੀਸੀਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸਥਾਨ ਸਿਰਫ ਇੱਕ "ਸਥਾਨ" ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ "ਸੀਟ" ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਣਾਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ ਆਰਬਿਟਰਲ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ "ਸੀਟ" ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ. ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਪਰਨੈਸ਼ਨਲ ਸੰਸਥਾ ਨੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹੋਰ ਸੰਕੇਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ "ਸਥਾਨ", ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਸੀਟ ਹੋਵੇਗੀ. ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ "ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਥਾਨ" 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਫਿਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਸੀਟ" ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

22. ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ***ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਬਨਾਮ ਹਾਰਡੀ ਐਕਸਪਲੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਡਕਸ਼ਨ (ਇੰਡੀਆ) ਇੰਕ,*** [19] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਵੀ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਸੀਟ' ਦਾ ਦਰਜਾ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ; ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੋਈ ਸਥਾਨ 'ਸੀਟ' ਤਾਂ ਹੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ "ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ"। ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਾਰਡੀ ਐਕਸਪਲੋਰੇਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਤਰਕ ਬੇਤੁਕਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ***ਬਾਲਕੋ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਸਹੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਵਿਚੋਲੇ ਨੂੰ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਂ ਸੋਚ-ਸਮਝ ਕੇ ਫੈਸਲਾ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਉਹ ਸਥਾਨ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਡਿਫਾਲਟ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਹੋਵੇਗੀ।

23. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ, ਜੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪੰਚਕੂਲਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿ ਦਿੱਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਰ ਸ੍ਰੀ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਐਨਸੀ ਜੈਨ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਟੀਐਸ ਦੋਆਬੀਆ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਸੀ।

---

[19] (2019) 13 ਐਸਸੀਸੀ 472 - ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਵੀ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੁਆਲਾਲੰਪੁਰ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਵਜੋਂ ਚੁਣਨ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਕੁਆਲਾਲੰਪੁਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ ਬਣ ਗਿਆ ਸੀ।

ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 5 ਅਗਸਤ 2014 ਨੂੰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਪੰਚਕੂਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (2) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ 'ਤੇ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇੰਡੀਕਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪੰਚਕੂਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਉਂਕਿ 'ਸੀਟ' 5 ਅਗਸਤ, 2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

24. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਵੇਂ ਵਿਚੋਲੇ ਜਸਟਿਸ (ਸੇਵਾਮੁਕਤ) ਟੀਐਸ ਦੋਆਬੀਆ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਵਿਖੇ ਸਥਾਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸੀਟ' ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪੰਚਕੂਲਾ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ***ਰਿਲਾਇੰਸ ਆਈਨੇਕਸ ਰੀਨਿਊਏਬਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਜੈਸ਼ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ,*** 20 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ 'ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਸੀਟ' ਜੈਪੁਰ ਸੀ, ਪਰ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਬਦਲ ਗਈ ਅਤੇ ਜੈਪੁਰ ਤੋਂ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ, ***ਆਈਨੇਕਸ ਰੀਨਿਊਏਬਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ*** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਬਿਨਾਂ ਸ਼ੱਕ ਸਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਪਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ***ਆਈਨੇਕਸ ਰੀਨਿਊਏਬਲਜ਼*** (ਸੁਪਰਾ) ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਇੱਕ ਕੇਸ ਸੀ, ਭਾਵ, ਜਿੱਥੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਜੈਪੁਰ ਵਿਖੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਨੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਥਾਨ ਬਦਲ ਕੇ ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਅਹਿਮਦਾਬਾਦ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਧਿਰਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਅਭਿਆਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਅਤੇ ਚੋਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਸੀਟ' ਤੈਅ ਕਰ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਅਤੇ ਜੇ ਧਿਰਾਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ।

---

[20] (2019) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 2036

25. ਇਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਕਾਰਨ ਹਨ ਕਿ ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਅਗਲੀਆਂ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਇਹ, ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਅਤੇ ਉਲਝਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਬਾਰੇ ਗੁਪਤ ਅਤੇ ਹਰਮੇਟਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਧਾਰਾ 20 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ 'ਸੀਟ' ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਹਿਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦਾ 'ਸਥਾਨ' ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 'ਸੀਟ' ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਨ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਤੋਂ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਦਲ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਥਾਨ ਬਦਲਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਜਾਂ ਤਬਦੀਲੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

26. ਵਪਾਰਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਬਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਜਾਂ ਨਿਰੰਤਰ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਅਤੇ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਜੇ ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਅਸੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੀ ਵੀ ਡੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਅਤੇ (ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਬਦਤਰ) ਉਲਝਣ ਲਈ ਇੱਕ ਨੁਸਖਾ ਤਿਆਰ ਕਰਾਂਗੇ ਜੋ ਐਕਟ ਦੁਆਰਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਸੀ. ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਜਾਂ 'ਸੀਟ' ਦਾ ਸਥਾਨ ਨਿਸ਼ਚਤ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਬਦਲਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਉਪਾਵਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧੀ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲਈ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭੱਜਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

27. ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਸੈਕੰਡਰੀ ਦਲੀਲ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਅਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਵਿਹਾਰਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਮੰਨ ਕੇ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਵਿਚਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਸਥਾਨ 'ਸੀਟ' ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਰਣਾਇਕ ਅਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਵਾਲਾ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। 'ਸੀਟ' ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਹੋਣਗੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦਾ ਸਥਾਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ।

ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਦੇ ਸਥਾਨ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਇਹ ਵੀ ਓਨਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਮਤ ਜਾਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸੁਣਵਾਈ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਹੋਈ ਹੋਵੇ ਜੋ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸੰਤੁਲਨ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਬਾਰੇ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸੰਚਾਲਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

28. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨਾਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਠੇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਹੋਵੇਗੀ। ਪੰਚਕੂਲਾ, ਹਰਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਪਹਿਲੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਸੀ। ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ, ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਉਲਝਣ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਨਾਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਬਾਰੇ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮਿਸ਼ਰਣ ਹੋਵੇਗਾ. ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ', ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਵਿਚੋਲੇ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਵੱਖਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਜਗ੍ਹਾ - 'ਸੀਟ', ਸਿਰਫ ਕੁਝ ਸੁਣਵਾਈਆਂ ਜਾਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ. ਇਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਚੋਲੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸਥਾਨ, ਜਾਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤਤਾ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਖੇਤਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਉੱਠਣ 'ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਾਂਗੇ ਕਿ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਥਾਨ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਸੀਟ' 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਅਪਵਾਦ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਉਦੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਧਿਰਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

29. ਅਸੀਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ***ਐਂਟ੍ਰਿਕਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ*** ਵਿੱਚ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ***ਲਿਮਟਿਡ ਬਨਾਮ ਦੇਵਾਸ ਮਲਟੀਮੀਡੀਆ (ਪੀ) ਲਿਮਟਿਡ*** [21]

---

[21] (2018) ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਡੇਲ 9338

ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਧਾਰਾ 42 ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨਾਲ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਟਿੱਪਣੀ ਸਾਡੇ ਤਰਕ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ, ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਆਪਸੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, 'ਸੀਟ' ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ. ਇਸ ਲਈ, ਇਕ ਨਵੇਂ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੱਖਰੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਪਹਿਲੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇਗੀ. ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਥਾਨ ਵਜੋਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

30. ਹੁਣ ਅਸੀਂ ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 59 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਾਂਗੇ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

> "59. ਐਂਟ੍ਰਿਕਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਖੋਜ ਵੀ ਉਨੀ ਹੀ ਗਲਤ ਹੈ। ਲਿਮਟਿਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਬੇਅਸਰ ਅਤੇ ਬੇਕਾਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਧਾਰਾ 42 ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਵਾਲੀ ਧਾਰਾ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਅੱਗੇ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ "... ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ..." ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ, ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿੱਚ ਸੀਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਕੱਲੇ ਸੀਟ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ, ਇਹ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਭਾਗ 1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਸਿਰਫ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਜਿੱਥੇ ਸੀਟ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸਿਰਫ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਸਮਝੌਤੇ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੜ੍ਹੋ, ਧਾਰਾ 42 ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਜਾਂ ਬੇਕਾਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕੋਈ "ਸੀਟ" ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਖੌਤੀ "ਸੀਟ" ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ "ਸਥਾਨ" ਹੈ, ਤਾਂ ਕਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਦੁਬਾਰਾ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਕਾਰਨ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ "ਸੀਟ" 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ "ਸੀਟ" ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1996 ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਵਾਈਆਂ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਗਲਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

31. ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਉਪਰੋਕਤ ਪੈਰਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਕੁਝ ਵਾਕਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਚੁੱਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਤਰਕ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਹੈ. ਪੈਰਾ ***ਬੀਜੀਐਸ ਐਸਜੀਐਸ ਸੋਮਾ*** (ਸੁਪਰਾ) ਧਾਰਾ 42 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਅੜਿੱਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੀ ਵੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਭਾਗ-1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕੋਲ ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਚ 'ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਥੇ ਇਕੱਲੇ 'ਸੀਟ' ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਭਾਗ-1 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ ਜਿੱਥੇ 'ਸੀਟ' ਸਥਿਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਕੱਲੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਵਾਲੇ ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ 'ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਾਂ ਅਖੌਤੀ 'ਸੀਟ' ਸਿਰਫ ਇਕ ਸੁਵਿਧਾਜਨਕ ਸਥਾਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਇਕ ਹਿੱਸਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਧਿਰਾਂ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਇਹ 'ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਸੰਭਵ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਦੁਆਰਾ 'ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਜਿੱਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਹਿੱਸਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਦਾਲਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੋਵੇਗਾ।

---

[22] ਅਸੀਂ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ- ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ 'ਅਦਾਲਤ' ਅਤੇ 'ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਮਜ਼ਦ' ਸ਼ਬਦ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅੰਤਰ ਹੈ।

32. ਧਾਰਾ 42 ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਕੋਈ ਧਿਰ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਗਈ ਸੀ, ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਅਦਾਲਤ ਜਿੱਥੇ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਜਾਂ ਪੂਰਾ ਕਾਰਨ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਦਿੱਲੀ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦਾ ਦਰਵਾਜ਼ਾ ਖੜਕਾਇਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਬਿਟਰਲ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ 5 ਅਗਸਤ 2014 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪੰਚਕੂਲਾ ਵਿਖੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਸਭ ਤੋਂ ਤੇਜ਼ ਉਂਗਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 34 ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਆਰਬਿਟਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਸੀਟ' ਨੂੰ ਧਾਰਾ 20 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਪੰਚਕੂਲਾ 'ਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ 'ਵਿਚੋਲਗੀ ਦੀ ਸੀਟ' ਪੰਚਕੂਲਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਦਿੱਲੀ।

33. ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸਾਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦੀ, ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ ਅਤੇ ਅਮਰੇਂਦਰ ਕੁਮਾਰ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ।
(ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ: ਅਜੈ, ਐਲਸੀਆਰਏ)

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrol. No. P/956/2016